

Для досягнення цієї мети була спроба створити суспільство, де моральною нормою державного і політичного розвитку була нерозривна єдність громадянина і римського суспільства. Громадська свідомість і громадська воля були спрямовані на вироблення особистості.

Багато правових інститутів того періоду ґрунтувалися на моральності, а багато моральних норм у римському суспільстві були юридично обов'язковими, що створювало загалом всеосяжну систему нормативного контролю, який забезпечував розвиток суспільства на основі системи духовних цінностей.

Найбільша цінність для кожного римлянина того часу – це держава, яка уособлювала, по-перше, загалом інтерес усіх її вільних громадян та їх правове спілкування, по-друге, правопорядок, що забезпечує подолання незлагодженості інтересів серед різних станів, соціальних верств. Завдяки такому підходові закон тлумачився як спільне, колективне рішення, яке приймалося із приводу соціально значущих питань або стосувалося державно важливих рішень як обов'язкової умови їх дієвості, законності та легітимності.

Римська концепція права створена під впливом філософсько-релігійних ідей, ідеологічних та виховних принципів тощо, які формували соціальний образ громадянина, якому належало виконувати свою суспільну місію та покладені на нього обов'язки.

Список бібліографічних посилань

1. Вовк В. М. Римське право і сучасне європейське право. Порівняльно-правові дослідження. № 2. 2009. С. 15–17.
2. Вовк В. М. Римське право як феномен правової дійсності: автореферат дис. докт. юрид. наук : 12.00.12 Київ. 2011. 32 с.

Отримано 05.05.2022

УДК 342.951:378.6](477)

БАНДУРКА О. М.,

*доктор юридичних наук, професор,
академік Національної академії правових наук України,
заслужений юрист України,
професор кафедри теорії та історії держави і права
Харківського національного університету внутрішніх справ;*
 <https://orcid.org/0000-0002-0240-5517>

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Повномасштабна військова російська агресія завдає суттєвого негативного впливу на всі сфери суспільного життя в Україні. Наразі ще неможливо точно спрогнозувати ані час, за який наша країна впорається із подоланням ворожих зазіхань, ані остаточний об'єм шкоди, заподіяної окремим галузям діяльності держави. Що ж стосується сфери освіти, то її потужність безпосередньо залежить від сукупного потенціалу та можливостей окремих освітніх закладів. Отже, враховуючи спрямованість VII Міжнародної науково-практичної конференції, яка проводиться Харківським національним університетом внутрішніх справ, доцільно проаналізувати сучасні особливості нормативно правового регулювання діяльності закладів вищої освіти (далі – ЗВО) та їх відповідність тим викликам, що постають перед ЗВО, які належать до системи Міністерства внутрішніх справ України (далі – МВС України).

Перш за все, наголосимо, що згідно з положеннями Закону України «Про вищу освіту», остання являє собою «сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти» [1]. Разом із тим законодавець (цим же законом) передбачає цілу систему забезпечення якості освітньої діяльності. Вона складається з трьох підсистем: внутрішнього забезпечення якості; зовнішнього забезпечення якості; діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО).

Отже, чинне законодавство достатньо чітко визначає загальний перелік тих властивостей, які мають бути у випускників ЗВО, а також побудову системи забезпечення якості вищої освіти. Проте успішне провадження діяльності ЗВО вочевидь передбачає вирішення й інших організаційних та поточних управлінських завдань. У цьому контексті найважливіша роль у забезпеченні управління ЗВО належить саме керівнику.

Дійшовши такого висновку, звернемо увагу на вимоги Закону України «Про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” щодо оприлюднення цільових показників діяльності закладу вищої освіти та щорічного звіту керівника закладу вищої освіти» від 25 січня 2022 р. № 2003-IX [2]. Названий нормативно-правовий акт регламентує останні (найновіші на сьогодні) вимоги з регулювання діяльності у сфері вищої освіти. Його окремі положення набрали чинності 12 лютого 2022 р., а в повному обсязі цей закон став чинним через три місяці з дня його опублікування, тобто 12 травня 2022 р.

Враховуючи вимоги чинного законодавства та внесені до нього зміни (ч. 5 ст. 34 Закону України «Про вищу освіту»), оцінка якості управління ЗВО із виконання поставлених перед закладом завдань має, зокрема, такі врегульовані параметри: суб'єкт звітування – керівник ЗВО; адресат звіту – засновник чи уповноважена ним особа, а також вищий колегіальний орган громадського самоврядування ЗВО; конкретизований зміст звіту – повинен містити дані про рівень досягнення цільових показників керівника ЗВО; чітко визначена періодичність – один рік (станом на 31 грудня поточного року); визначена процедура зберігання відомостей – внесення до Єдиної державної електронної бази з питань освіти; вимоги до оприлюднення – через Реєстр суб'єктів освітньої діяльності Єдиної державної електронної бази з питань освіти, а також на офіційному вебсайті ЗВО.

Наголосимо, що згідно з інформацією з офіційного сайту МВС України до системи ЗВО означеного міністерства належать одинадцять закладів: Національна академія внутрішніх справ; Харківський національний університет внутрішніх справ; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ; Донецький державний університет внутрішніх справ; Львівський державний університет внутрішніх справ; Луганський державний університет внутрішніх справ; Одеський державний університет внутрішніх справ; Національна академія національної гвардії України; Національна академія державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького; Національний університет цивільного захисту України; Львівський державний університет безпеки життєдіяльності [3].

Усі перелічені ЗВО реалізують свою діяльність на принципах автономії закладу вищої освіти, при цьому належать до сфери підпорядкування відповідних центральних органів виконавчої влади, а перші сім (з перерахованих вище закладів) підпорядковуються безпосередньо Міністерству внутрішніх справ України.

Звертаючи увагу на територіальне знаходження цих ЗВО, стає очевидним, що негативний вплив від ведення бойових дій позначився на їх діяльності різною мірою. Останнє, безумовно, висуває конкретні виклики до управління кожним окремим закладом. Означене, у свою чергу, має знайти своє висвітлення в щорічних звітах керівників цих ЗВО.

Підсумовуючи викладене, слід констатувати, що російська військова агресія завдала негативного впливу діяльності закладів вищої освіти, зокрема тих, що належать до системи Міністерства внутрішніх справ України. Шкода, завдана ЗВО системи МВС України, залежить від особливостей територіального розташування цих закладів. Названі факти обумовлюють необхідність узагальненої оцінки негативного впливу на цільові показники діяльності ЗВО по кожному закладу та планування і здійснення відповідних коригуючих управлінських заходів керівництвом ЗВО. Результати як завданої шкоди, так і реалізації коригуючих управлінських дій можуть знайти своє висвітлення у відповідних щорічних звітах, де їх доцільно зафіксувати. Упорядкуванню відповідної процедури звітування керівників ЗВО сприяють актуальні зміни законодавства, а саме: внесення до Закону України «Про вищу освіту» абз. 2 ч. 5 ст. 34 та п. 5 ч. 4 ст. 79. Вимоги чинного законодавства та врегульовані ними заходи щорічного звітування керівників ЗВО доцільно використовувати для коригування планів з управління окремими закладами вищої освіти системи МВС України в найближчому майбутньому, тобто вже у 2023 р.

Список бібліографічних посилань

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Про внесення змін до Закону України «Про вищу освіту» щодо оприлюднення цільових показників діяльності закладу вищої освіти та щорічного звіту керівника закладу вищої освіти : Закон України від 25.01.2022 № 2003-IX // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2003-20>.
3. Заклади вищої освіти // Портал МВС : офіц. сайт. URL: <https://mvs.gov.ua/uk/ministry/universities>.

Отримано 20.05.2022

УДК 159.9:351.741(477)

БАРКО В. В.,

кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник лабораторії психологічного забезпечення
Державного науково-дослідного інституту МВС України (м. Київ);
 <https://orcid.org/0000-0002-3836-2627>;

БАРКО В. І.,

доктор психологічних наук,
старший науковий співробітник лабораторії психологічного забезпечення
Державного науково-дослідного інституту МВС України (м. Київ);
 <https://orcid.org/0000-0003-4962-0975>;

ОСТАПОВИЧ В. П.,

доктор юридичних наук, старший дослідник,
завідувач лабораторії психологічного забезпечення
Державного науково-дослідного інституту МВС України (м. Київ);
 <https://orcid.org/0000-0002-9186-0801>

ГОТОВНІСТЬ КЕРІВНИКІВ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПІДРОЗДІЛІВ ДО ПІДТРИМАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ПЕРСОНАЛУ

Постановка проблеми. Психологічне здоров'я нами розглядається як динамічна сукупність психічних властивостей особистості, що забезпечують гармонію між потребами індивіда й суспільства і виступають передумовою орієнтації індивіда на виконання